

N:o 86.

Af Herr Lars Ersson: Om upphäfvande af Kyrkoherdes sjelfskrifvenhet till ordförande i skolråd.

Vid förlidet års lagtima riksdag väckte jag motion om upphäfvande af kyrkoherdes, eller dess ställföreträdares, berättigande att vara sjelfskrifven ordförande i skolråd. Denna motion, hvilken remitterades till Lag-Utskottet, blef af detta Utskott denna gång ej ens upptagen till pröfning.

Ehuru jag med skäl kan befara att den motion, jag nu härmed vill framlemna öfver samma ämne, torde komma att röna enahanda öde som föregångaren, vill jag likväl, i anseende till frågans vikt, våga försöket; men som Lag-Utskottet, dit denna motion sannolikt blir remitterad, är så strängt upptaget, att det ej har tid att afhöra några långtrådiga preludier, vill jag derföre i största korthet yttra mig.

»Lagar, som ej tjena till meniges bästa, böra afläggas», säga dommarreglorna, »emedan de icke mera äro lag utan olag». Denna regel kan med skäl tillämpas på den rättigheten kyrkoherdarne fått sig tillerkänd, nemligen den, att vara sjelfskrifne ordförande i skolråd. Utom att tala om det sårande för kommunen, som ligger i denna företrädesrätt — ty dermed tyckes man hafva velat sagt, att någon annan än presten i kommunen ej intresserar sig för skolväsendet eller eger den kvalifikation att kunna vara ordförande i skolrådet — vill jag nämna, att det är rent af nödvändigt, att pastor skiljes ifrån ordförandeskapet i nämnda fall. Exempelvis vill jag nämna, att i en kommun, ej långt ifrån min hemort, är kyrkoherden så besvärad af detta förtroendeuppdrag, att han sällan eller aldrig är med hvarken i skolrådet eller kyrkostämman, utan man måste, för att få stämman att blifva laglig, begifva sig efter dess slut till prestgården

för att få herdens underskrift på de beslut, som blifvit fattade. Detta enda faktum kunde vara nog för att bevisa olämpligheten af detta stadgande, men jag vill framhålla ännu ett annat. I en annan kommun, der den sjelfskrifne ordföranden är en fanatisk läsare, samt en stor del af församlingsboarne bestå af en kompakt läsareliga, inom denna kommun ställer ordföranden så till — och alltid med framgång — att de, som tillhöra hans rätta fårahus, blifva i skolrådet invalde. Dessa skolrådsmedlemmar, »hvar och en i sin stad», predika sedermera för skolläraryne huru och på hvad sätt dessa skola undervisa barnen. Man kan lätt föreställa sig hvilka följer sådant medfört. Skolläraryne, hvilka blifvit af skolrådet, eller rättare af dess ordförande tillsatte, hafva villigt ingått på hans schema, och den är, att barnen fyra timmar af sex skola läsa katekesen samt afhöra förklaringar ur bibeln och öfver religionen i allmänhet, och synnerligen väl beskrives för de stackars barnen mörksens furste och hans boning. När en prest så kan missbruka ett så viktigt förtroendeuppdrag, bör han då vara sjelfskrifven ordförande?

Jag upprepar detsamma som jag förliden riksdag hade äran anförat, att, om denna sjelfskrifvenhet blifver upphäfvnen, är jag likväl fullkomligt förvissad derom, att en ärad och duglig kyrkoherde framför någon annan blir vald till ordförande i församlingens skolråd, men fritt bör det väl stå hvarje kommun att tillsätta honom, ty liksom det finnes dåliga lekmän finnes det också dåliga prester, och en dålig person bör väl ej vara sjelfskrifven ordförande på någon plats, alldraminst i ett skolråd.

I anledning af hvad jag här ofvan tagit mig friheten påpeka, vågar jag vördsamt anhålla, det Riksdagen vill besluta,

att kyrkoherden eller den prestman, som hans ställe företräder, ej hädanefters måtte få vara sjelfskrifven ordförande i skolrådet, utan det måtte förunnas kommunen att välja den.

Om remiss till vederbörligt Utskott anhålles.

Stockholm den 25 Januari 1872.

Lars Ersson.